

Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı

Hamza Al*

Giriş

Teknolojiden bilime, ekonomiden siyasal sistemlere, birçok alanda büyük bir değişim yaşanmaktadır. Bu değişimden kamu kesimi yönetimi de etkilenmektedir. 1980'lerden itibaren, özellikle gelişmiş Batı ülkeleri, kamu yönetimlerini yeniden inşa etmeye başlamışlardır. Birçok alanda olduğu gibi bu konuda da Türkiye, olayı geriden takip etmek zorunda kalmıştır.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu, gelişmiş Batı ülkelerinde yaygın bir şekilde uygulanan Yeni Kamu Yönetimi (New Public Management) anlayışına dayanmaktadır.¹ Kamu Yönetimi Temel Kanunu tasarısının daha iyi anlaşılabilmesi için Yeni Kamu Yönetimi anlayışının özelliklerini ortaya koymak gerekmektedir.

Yeni Kamu Yönetiminin Temel Özellikleri

1980'li yıllar, kamu kesimi yönetimi için kırılma dönemidir. Bu dönemde geleneksel

kamu yönetimi anlayışına yönelik eleştirilerin arttığı ve kamu yönetiminde yeni yaklaşımların ortaya konulduğu görülmektedir. Bu değişimin yüzeysel ve geçici olduğunu ileri sürenler olsa da (Kaboolian, 1998: 189); (Lynn, 1998: 233), yeni yaklaşım, eski anlayıştan bir kopuş niteliğindedir.

Yeni Kamu Yönetimi ile ilgili farklı tanımlar ve düşünceler ileri sürülmüştür. Bunların üzerinde durmak yerine yeni yaklaşım-daki ortak noktalara değinmek daha doğru olacaktır.

Yeni Kamu Yönetiminin ortak vurgu noktaları şunlardır:

- Kamunun faaliyet alanı ve kamu kesimi tarafından sunulan hizmetler yeniden tanımlanmalıdır.
- Kamusal hizmetler sadece bürokrasi tarafından tekel olarak değil, alternatif yöntemlerle piyasa ortamında sunulmalıdır.
- Kamu birimleri ve kamu çalışanları arasında rekabet sağlanmalıdır.
- Girişimci bir yönetim oluşturulmalıdır. Çalışanların inisiyatif, risk ve sorumluluk alabilme yeteneğini geliştirilmelidir.
- Kamuda tasarruf, etkinlik, verimlilik, kalite ve performans eksiklikleri vardır ve bu eksik-

* Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniv., İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü.

¹ Örneğin birçok madde gerekçesinde (m.1, 7, 11, 14, 16, 22, 36, 42, 43) "Yeni Kamu Yönetimi" kavramı kullanılmaktadır.

likler giderilmelidir. Özellikle performans ölçümüne imkan verilmelidir.

- Özel kesim işletme kavram ve teknikleri kamu örgütlerinde uygulanmalıdır.
- Kurallara değil, misyona, amaca ve sonuca odaklanılmalıdır.
- Üstlerin emir ve direktiflerine değil hizmetten yararlananların ihtiyacına odaklanmak gerekir. Bu anlamda, hizmetten yararlananları yeniden tanımlamak ve onlara seçenek sunmak gerekir.
- Kamu yönetiminin denetiminde bireylere söz hakkı verilmelidir.
- Sorunlar ortaya çıkarmadan önce çözümlenmelidir.
- Yönetimde katılım sağlanmalıdır. Bu katılım hem vatandaşların hem de çalışanların sürece katılmasını gerektirmektedir.
- Yönetim desantralize edilmelidir.
- Kamu sektörü küçültülmelidir. (Hood, 1991); (Osborne ve Gaebler, 1992); (Rhodes, 1999)

Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Türkiye'ye Yansımaları: Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı

Kamu Yönetimi Temel Kanunu tasarısı, felsefesinden kullandığı dile kadar, birçok konuda, geleneksel anlayıştan bir kopuşu ifade etmektedir.

Yeni Bir Dil: “İdare” Yerine “Kamu Yönetimi”

Geleneksel kamu yönetimi (public administration) anlayışından farklı bir anlayışın ortaya konulması, isimlendirme sorununu gündeme getirmiştir. Yeni Kamu Yönetimi taraftarları, yeni anlayışın farkını ortaya koymak için, sadece “yeni” (new) kavramını

ilave etmekle kalmamışlar, geleneksel “idare” (ad-ministration) kavramının yerine “yönetim” (management) kavramını kullanmaya başlamışlardır.²

Dil'deki bu değişim Türk reform hareketlerine de yansımıştır. İdari teşkilatla ilgili bir yasada ilk kez “kamu yönetimi” kavramı kullanılmaktadır.³ Akademik literatürde ve günlük dilde kamu yönetimi kavramı yaygın bir şekilde kullanılsa da, yasal düzenlemelerde daha çok idare kavramı tercih edilmekteydi. Yeni tasarıda “idare” yerine “kamu yönetimi” kavramının kullanılması, aynı zamanda Kıta-Avrupası geleneğinden bir kopuşu ifade etmektedir.

Yeni Kavramlar ve İlkeler

Tasarının ilk maddesinde, bu kanunun amacının, “katılımcı, saydam, hesap verebilir, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir kamu yönetiminin oluşturulması; kamu hizmetlerinin adil, süratli, kaliteli, etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi” olduğu belirtilmektedir.

Bu kavram ve ilkelerin birçoğu, kamu yönetimi kavramı gibi, idare teşkilatı ile ilgili mevzuatlar bakımından yeni olan kavramlardır. Ayrıca, kullanılan bu yeni kavramlar, Yeni Kamu Yönetimi anlayışının Türk mevzuatına yansıtılmasıdır. Burada kullanılan kavramlar, yeni reformun nelere vurgu yaptığını ve önceliğinin ne olduğunu göstermesi bakımından da önemlidir.

² Aslında management kavramının karşılığı işletmeciliktir. Fakat bu kavram çok “şık” bir sözcük olmadığı için, Yeni Kamu İşletmeciliği yerine Yeni Kamu Yönetimi kavramı kullanılması daha uygundur.

³ Bu tasarının adı Kamu Yönetimi Temel Kanunudur ve tasarıda madde başlıkları ve madde içerisinde yaklaşık on yerde “kamu yönetimi” kavramı geçmektedir. İdare kavramı ise “merkezi idare”, “mahalli idare” ve “idarenin bütünlüğü” şeklinde yer almıştır.

Katılımcılık: Bu ilke, kanunun amacının düzenlendiği 1. madde ile, temel ilkelerin düzenlendiği 5. maddede geçmektedir. Yeni anlayışa göre, bireyler, yönetim sürecine sadece siyasal temsilcileri aracılığıyla, dolaylı bir şekilde değil, doğrudan da katılabilirlerdir. Bu yaklaşımın benimsenmesinde, bireyin güçlenmesi, bireye verilen önemin artması, demokrasi ile ilgili gelişmeler, doğrudan katılım araç ve yöntemlerinin gelişmesinin etkisi büyüktür.

Kamu çalışanlarının yönetim sürecine katılımı ise, çalışanların bilgi ve becerilerinin gelişmesi ile doğrudan ilgilidir. Günümüzde özel sektörde alt kademede çalışanlar, yani işçiler, bundan yüzyıl önceki, köyden şehre göç etmiş, fabrikayı ve makineyi ilk kez gören cahil kişiler değildir. Birçoğu teknik okul mezunudur. Kamuda alt kademede çalışanlar, yani memurlar da, idarenin çalışma sürecini ilk kez işe başladığı gün taniyan, okuma yazma bilmenin ötesinde fazla bilgisi olmayan “katip”ler değildir. Günümüzde çalışanların sadece kol gücünden değil, beyin gücünden de yararlanılmak istenmektedir. (Al, 2002)

Katılımla ilgili 5. maddenin f bendinde önemli açılım getirilmektedir. Fakat “kamu hizmetlerine ilişkin temel kararların alınmasında, ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin görüş ve önerilerinden yararlanılır” denilerek sanki kamu hizmetleri sadece örgütlü kesimleri ilgilendiriyor görüntüsü verilmektedir. Kamu hizmetlerinden yararlananların önemli bir bölümü örgütlü değildir. Örgütlü olmayan kesimin görüşlerinin nasıl alınacağı sorusu önemlidir; fakat, yeni bilgi teknolojileri bireylerin görüş ve eleştirilerini idareye kolayca bildirme imkanı vermektedir. Bu bend örgütlü olmayan kesimi de içerecek şekilde genişletilmelidir.

Saydamlık ve Bilgi Edinme Hakkı: Bu tasarıda dikkat çeken yeniliklerden birisi de saydamlık ve bilgi edinme hakkıdır. Bilgi edinme ile ilgi düzenleme kanunlaşmış olmasına rağmen bu tasarıda (m.1,41) tekrar değinilmiştir

Geleneksel anlayışta “gizlilik esas açıklık istisna iken”, yeni anlayışta tam tersine “açıklık kural gizlilik istisnadır”. Gizliliğin, bürokrasinin doğasından kaynaklandığı ve onun bir niteliği olduğu, gizlilik sayesinde yönetimde etkinliğin ve tarafsızlığının daha iyi sağlanacağı, kamu yararının daha iyi gerçekleştirileceği, dolayısıyla makul görülmesi gerektiği düşüncesi artık taraftar bulmamaktadır.

Hesap Verebilir: Tasarıda yer alan yeni bir kavram da hesap verebilirliktir. Tasarı geleneksel anlayışın dışında yeni bir “kamusal sorumluluk” anlayışı getirmektedir. Hesap verme sorumluluğu daha fazla öne çıkmaktadır. Yeni Kamu Yönetimi taraftarları, genel sorumluluk (responsibility) yerine, hesap verme sorumluluğu (accountability) kavramını tercih etmektedirler. Hesap verme sorumluluğunda ekonomik boyut daha ön plâna geçmektedir. Artık kamu kurumları, çıktılarını ölçülebilir hâle getirmek durumundadır. Denetimde ise parasal boyut daha ön plâna çıkmaktadır.

İnsan Hak ve Özgürlüklerini Esas Alan: İdarenin yapı ve işleyişi ile ilgili bir düzenleme de insan hak ve özgürlüklerine vurgu yapılması geleneğimizde pek rastlanılan bir durum değildir. Devletler arasında ve devlet-birey ilişkilerinde temel belirleyici hâle gelen insan hak ve özgürlükleri, idarenin işleyişinde de belirleyici olmak durumundadır. Fakat temel kanun olarak düzenlenen tasarıya “demokratik” yönetim kavramı da ilâve edilmelidir.

Süratli, Kaliteli, Etkili ve Verimli: Yeni Kamu Yönetimi anlayışı, kamu hizmetlerinin hızlı, kaliteli, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesini öngörmektedir.

Bireyler müşteri olarak özel sektörden ve vatandaş olarak devletten hizmetlerin süratli ve kaliteli olarak sunulmasını istemektedirler.

Yeni Kamu Yönetimi yaklaşımındaki kaliteye vurgu (Peters, 1997), bu tasarıya da yansımıştır.⁴ Fakat bu kavramın bir ilkedden öteye geçirilmesi gerekmektedir. Bunun için kamu kurumları vatandaşla, hizmet standartlarının ve kalitesinin net olarak ortaya konulduğu hizmet sözleşmeleri hazırlamalı ve bu sözleşmeleri yayınlamalıdır. Bu hizmet şartı ile hizmetin ne kadar zamanda ve hangi koşullarda yapılacağı taahhüt edilmeli ve bu standartların sağlanamaması durumunda bireylerin nereye, ne şekilde ve hangi sürede şikâyet edebileceği belirtilmelidir. Bu sözleşmeler, kamu hizmetlerinde etkinlik, ulaşılabilirlik, basitlik, hızlılık, nesnellik, güvenilirlik sağlayacak ve kalite standardını yükseltecektir.

Dikkat çeken kavramlardan birisi de etkinlik ve verimlilik. Özel sektördeki büyük verimlilik artışına rağmen kamu kesimindeki verimsizlik temel sorunlardan birisi olarak görülmüş ve geleneksel kamu yönetimin eleştirilmesinde temel belirleyici olmuştur (Minogue, 2000).⁵

Hizmette Yerellik: Kamu yönetimi temel kanununda (m.5-e) “görev, yetki ve sorumluluklar, hizmetten yararlananlara en uygun ve en yakın birime verilir”, denilerek Avrupa

⁴ Kalite kavramı hizmet kalitesi (m.1), halkın hayat kalitesi (m.4), hizmet kalite standartları (m.12), kalite ölçütleri (m.30), kalite standartları (m.38, m.43) şeklinde bir çok defa kullanılmıştır.

⁵ Weber tarafından formüle edilip günümüze kadar uygulanan ve günümüzde etkisizlik ve verimsizlikle suçlanan “bürokratik yönetim”, her şeyden daha verimli çalışan bir model olduğu için tercih edilmişti. (Weber, 1996: 93)

Özerkli Şartı’nda yer alan (m.4-3) “hizmette yerellik” ilkesi doğrultusunda yerel yönetimlerin yetkileri artırılmaktadır. Anayasada bu konuyla ilgili (m.127) “mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir” denilmektedir. Fakat yerinden yönetim ilkesi ile hizmette yerellik ilkesi aynı şey değildir.

Sonuca Odaklılık: 5. maddede “Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde, ... hizmetlerin sonucuna odaklılık esas alınır” denilerek, Türk kamu yönetimi sistemi için oldukça yeni bir yaklaşım getirilmek istenmektedir.

Yeni yönetim taraftarları, geleneksel yönetimin, sonuçlardan çok usullere odaklandığını; kural yönelimli olduğunu; çalışanların, verilen emirlere ve mevzuata uymakla yükümlülüklerini yerine getirmiş saydıklarını ve yapılan işlerin sonuçlarından kendilerini sorumlu tutmadıklarını ileri sürmektedirler. (Hood, 2000)

Gerçekten de örgütler ve kurallarla ilgili en büyük sorun, zamanla bu örgütlerin ne için kurulduğunun ya da bu kuralların ne için konulduğunun unutulmasıdır. Zamanla örgütler ve kurallar bir araç olmaktan çıkıp bir amaç haline gelebilmekte ve asıl amaç ise ortadan kalkabilmektedir.

Yeni anlayışa göre, kamu kurumlarının dikkati, kurallar ve düzenlemeler yerine sonuca, hedeflere ve misyona kaymalıdır. (Osborne ve Gaebler, 1993: 108) Bu yaklaşım hesap verme yükümlülüğünün odak noktasının, faaliyetlerin sonuçlarına doğru kaymasını da gerektirmektedir.

Küllerinden Yeniden Doğan Anka Kuşu: İl Özel İdareleri

Bu tasarıda, yerel yönetimlerle ilgili nasıl bir değişikliğin yapılacağı konusu çok fazla ayrıntılı olarak ortaya konulmamışsa da, yerel yönetimlerden “belediye” ve “köy”le ilgili çok fazla değişikliğin yapılmayacağı anlaşılmaktadır. Fakat il özel idareleri adeta küllerinden yeniden doğmaktadır.

Tasarıyla, taşra teşkilatı kaldırılan bakanlıkların⁶ yürüttüğü kamu hizmetlerinin önemli bir bölümü il özel idarelerine aktarılmaktadır. Fakat taşra teşkilatı kaldırılan bakanlıklardan il özel idarelerine aktarılan görevlerin tamamen yerel nitelikte olduğunu söylemek oldukça zordur. Bu hizmetlerin önemli bir bölümü, “genel” ve “ülke bütünlüğü” içinde yürütülmesi gereken hizmetlerdir. Bu hizmetlerin yürütülmesi il özel idarelerine bırakılsa bile, merkezî idare bu hizmetlerin standartlarını belirleme ve belirlenen standartlara göre hizmetlerin yürütülüp yürütülmediğini denetleme yetkisine sahip olacaktır. Bu kadar yetki ve görev aktarıldıktan sonra il özel idarelerinin yeniden yapılandırılması kaçınılmazdır. Bu tasarıda (m.9, 22) taşra teşkilatı kaldırılmayan bakanlıkların⁷ illerde yürüteceği hizmetlerin “vali” ve “kaymakam”lara bağlı olarak çalışacağı anlaşılmaktadır. Bu durumda valinin seçimle işbaşına gelme ihtimali oldukça düşüktür.

İl özel idarelerinin yeniden yapılandırılması ile ilgili izlenecek en iyi yoldan birisi, atanmış valinin il özel idaresi ile ilişkisinin kesilerek, il özel idaresinin başının il genel meclisi tarafından seçilmesidir.

Bazı bakanlıkların taşra teşkilatlarının kaldırılarak yetki ve görevlerinin il özel idarelerine aktarılması bazı sorunları gündeme getirecektir. Fakat, il özel idarelerinin yürütme organının seçimle iş başına gelmesi veya il özel idarelerine genel nitelikli hizmetlerin yürütülmesi konularında yetki verilmesi ile ilgili tartışmalarda, eyalet sisteminin gündeme getirilmesi oldukça anlamsızdır. Bu tasarı federal sistemin asgarî şartlarından herhangi birisini dahi içinde barındırmamaktadır.⁸

Vatandaş/Müşteri Odaklılık

Tasarıda (m.5-b) “Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde, ... hizmetten yararlananların ihtiyacına ... odaklılık esas alınır” denilerek, Yeni Kamu Yönetiminin temel özelliklerinden olan ve en fazla tartışma konusu yapılan “müşteri/vatandaş odaklılık” ilk kez Türk kamu yönetimi sistemine taşınmaktadır.

Yeni yönetim taraftarları geleneksel kamu yönetimi anlayışının, hizmet edilenlerin değil, yöneticilerin ve hizmet sunanların gereklerine göre şekillendiğini belirtmektedir. (Osborne ve Gaebler, 1993: 187)

Bu yaklaşım, bireyle yönetim arasındaki ilişkilerin yeniden belirlenmesini gerektirmektedir. Artık kamu hizmetleri, onları sunanların kolayına geldiği gibi değil, kullanıcıların beklentilerine uyumlu olarak sunulmak durumundadır.

Fakat bu yaklaşım önemli eleştirileri gündeme getirmiştir. Gay’a göre, (2000: 109)

⁶ Dışişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı.

⁷ Adalet Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı.

⁸ Federe devletlere verilen yetkilerin anayasa ile güvence altına alınması; anayasa değişikliklerinin ancak federe devletlerin rızası ile mümkün olabilmesi; federe devletler arasında ya da federe devletler ile federal devlet arasında yetki uyumsuzlukların yargısal çözümünün federal yüksek mahkemede olması; federe devletlerin federal yasama organında eşit temsil edilmesi gibi.

“müşteri” kelimesi, kamu hizmeti kapsamında kullanılması zor ve sakıncalı bir kelimedir. Müşteri memnuniyeti üzerine odaklanmak, örgütsel yönetimin girişimci biçimlerini teşvik etmek açısından önemli olabilir fakat, kamu sektörü yönetimi kapsamında bu, anayasal olarak şaşırtıcı, hiyerarşik olarak kural dışı ve dahası potansiyel olarak tehlikelidir.

Merkezî İdare İle Mahallî İdareler Arasında Görev Dağılımı

Merkezî idare ile mahallî idarelerin yetki, görev ve sorumlulukları sayılırken, geleneksel anlayışın tam tersine, merkezi yönetimin yetkileri sayılarak sınırlandırılmış, mahallî idareler ise yerel nitelikli hizmetlerle ilgili olarak geniş yetkilerle donatılmıştır.

Fakat nüfus ve vatandaşlığa ilişkin görev ve hizmetlerin merkezî idare tarafından yürütülecek görevler arasında sayılmasına (m.7-g) gerek yoktur. Bu gibi görevler mahallî idareler tarafından da yürütülebilecek niteliktedir.

Yine “vakıflarla ilgili görev ve hizmetler” merkezi idare tarafından yürütülecek görev ve hizmetler arasında sayılmaktadır (m.7-i) Merkezî idarenin vakıflarla ilgili ancak denetleme yetkisi olabilir. Kastedilen görev, vakıfların denetimi ile ilgili ise, vakıfların burada anılması doğru değildir. Vakıflar sivil toplum kuruluşudur ve diğerlerinden ayrı tutulmasının (örneğin derneklerden) herhangi bir makul gerekçesi yoktur. Eğer kastedilen kamu vakıfları ise, -ki büyük bir ihtimalle kamu vakıfları kastedilmektedir- ilgili bend bu doğrultuda düzeltilmelidir.

8. maddede, yerel nitelikli her türlü görev, yetki ve sorumluluğun mahallî idareler tarafından yerine getirileceği belirtilmektedir. Bu yaklaşım Yeni Kamu Yönetimi ve Avrupa Yerel Özerkli Şartı ile uyum içinde-

dir. Fakat mahallî idareler, sadece hizmetlerin daha etkin bir şekilde yürütülmesi için oluşmuş/oluşturulmuş organlar değildir. Mahallî idareler, demokratik rejimin temellerinden birisi olarak düşünülmeli ve bu, tasarıya yansıtılmalıdır.

Tasarının Bakanlar Kurulu’na sunulan ilk hâlinde 8. maddenin son fıkrasındaki düzenleme⁹ kabul edilebilir nitelikte değildi. Bu büyük hatadan dönülmüş olunmasına rağmen, sorun hâlâ devam etmektedir. Yeni düzenlemede aksamanın boyutu ile ölçülü olmak kaydıyla kanunlarda öngörülen tedbirleri alır denilerek, müdahalenin sınırlandırıldığı görülmektedir. Fakat müdahale, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın öngördüğü şekilde, sadece merkezi idarenin yetki lendirdiği işlerle ilgili olmalıdır.¹⁰

Mali Kaynak Dağılımı

Tasarının 10. maddesinde, mali kaynak dağılımı konusu ele alınmaktadır. Bu madde en kısa maddelerden birisidir ve geleneksel dil ve üslup aynen korunmuştur.

Tasarıya göre (m.10) “mahallî idarelere yetki, görev ve sorumluluklarıyla orantılı gelir kaynakları sağlanır. Mahallî idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından pay ayrılır. Payların ayrılmasına, dağıtımına ve bu paylardan yapılacak kesintilere ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir” denilmektedir. 1982 Anayasasında da (m.127) “Bu idare-

⁹ Tasarının ilk hâli şu şekildeydi. “Mahallî idarelerin kanunlarla verilen temel görev ve hizmetlerden herhangi birini ciddi şekilde aksatması ve bu durumun halkın hayatını önemli ölçüde olumsuz etkilemesi durumunda, merkezî idare bu aksaklıkların giderilmesi için makul bir süre verir. Aksaklıkların bu süre içinde de giderilmemesi halinde merkezî idare durumun gerektirdiği tedbirleri alabilir” (m.8).

¹⁰ Şarta göre (m.8) “üst-makamlar yerel makamları yetkili kıldıkları işlerin gereğine göre yapılıp yapılmadığı yönünden idari denetime tabi tutabileceklerdir”.

lere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır” denilmektedir.

Merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki yetki ve görev bölüşümünde geleneksel anlayışın tam tersi yönde hareket edilirken, diğer bir ifadeyle, mahallî idarelerin yetkileri ve sorumlulukları merkezî idareye karşı korunmaya çalışılırken, aynı hassasiyetin malî konularda gösterilmediği görülmektedir.

Mahallî idarelerin malî konularını düzenleyen maddenin çok kısa olarak geçiştirilmesi, bu konudaki hassasiyetin azlığını yansıtmaktadır. Halen yürürlükte olan ve mahallî idarelerin malî sorunlarını çözemeyen sistem korunmuş ve oldukça genel kavramlar kullanılmıştır. Görev ve sorumluluklarda olduğu gibi malî konularda da daha somut düzenlemeler yapılmalıdır.

Bu bağlamda mahallî idarelere, kendi yetkileri dahilinde serbestçe kullanabilecekleri yeterli malî kaynaklar sağlanmalıdır. Mahallî idarelerin malî kaynaklarının en azından bir bölümü, kanunun koyduğu sınırlar dahilinde, oranlarını kendilerinin belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanmalıdır.

Yeniden dağıtılan kaynakların mahallî idarelere tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılmalıdır.

Malî kaynakları daha zayıf olan mahallî idarelerin korunması için, gerekli malî tedbirler alınmalıdır. Ayrıca mahallî idarelerin malî gelirleri Anayasa ile güvence altına alınmalıdır.

Alternatif Hizmet Yöntemleri: Kamu Hizmetlerinin Gördürülmesi

11. maddede, kamu hizmetlerinin yürütülmesinde alternatif yöntemlerin kullanılaca-

ğını öngörmektedir.¹¹ Yeni reform çalışmalarında etkinlik ve verimlilik temel hedeflerden birisidir. Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması üzerine yapılan tartışmalarda dikkat çeken kavramlar “piyasa” ve “rekabet”tir.

Dünyada uygulama alanı bulan yeni reform hareketlerinde, kamu hizmetlerinin üretilmesinde ve sunumunda piyasa mekanizmalarının daha fazla kullanması gerektiği dile getirilmektedir. Yeni anlayış, piyasanın çoğu mal ve hizmeti sunmada devletten daha iyi donanımlı olduğu iddiasına dayanır. Devletin özel sektörü rekabete zorlayıp, kendini rekabet dışında tutması bir paradoks olarak değerlendirilmelidir.

Karl Polanyi, eğer günümüzde yaşasaydı, 1944 yılında kaleme aldığı *Büyük Dönüşüm* adlı eserinde, kendi kurallarına göre işleyen piyasa ve liberal devlet anlayışına dayanan uygarlığın çöktüğünü (Polanyi, 2002) bu kadar kesin dille ifade eder miydi bilinmez ama, aslında o dönemde birçok kişi benzer düşüncelere sahipti.

Günümüzde piyasa ve liberalizm aleyhine bu kadar kesin ifadeler kullanmak bir yana, çağımız toplumu, bir yönüyle piyasa toplumdur. Piyasa ekonomisinin, kolektivist ve merkezî plânlamacı sistemler karşısında zaferini ilân etmesi¹², Marxizmin entellektüel cazisi-

¹¹ “Kamu hizmetlerinin daha etkili ve verimli olarak yerine getirilebilmesi amacıyla, merkezî idare ile mahallî idareler, kendilerine ait hizmetlerden kanunlarda öngörülenleri, ilgileri itibarıyla üniversitelere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, hizmet birliklerine, özel sektöre ve alanında uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerine gördürebilir. Bu durumda idarenin sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır”.

¹² Fukayama (1999), Batı liberalizmine alternatif olduğu varsayılan sistemlerin bütünüyle çöktüğünü belirtir. O, sadece Soğuk Savaşın sona ermesi anlamında değil, insanoğlunun ideolojik evriminin son noktası ve beşerî yönetim biçiminin son evresi olan Batılı liberal demokrasinin evrenselleşmesi anlamında “tarihin sonu”nu ilan eder.

besini yitirmesine ve liberal doktrinin çekiciliğinin artmasına yol açmıştır (Barry, 1996).

Yeni Kamu Yönetimi anlayışını şekillendiren, kamunun küçültülmesi, aslî görevlerine geri çekilmesi, kamu hizmetlerinin rekabet ortamında yürütülmesi konusunda liberal düşüncenin etkisi büyüktür.

Yeni Kamu Yönetimini yaklaşımını etkileyen en önemli teorilerden birisi, hiç kuşkusuz, kamu tercihi teorisidir. Bu anlayış, kamu yönetiminde rekabete dayalı, müşterilerin tercih haklarının bulunduğu, açık ve inisiyatif sahibi bir yönetim anlayışının oluşmasına katkıda bulunmuştur.

Teorik refah iktisatçıları, piyasanın, kaynakların etkin dağılımında yetersiz kaldığını ileri sürerken, kamu tercihi teorisyenleri, tam aksine, devletin uyguladığı düzenleyici önlemlerin, etkin kaynak dağılımını gerçekleştirmede başarısız kaldığını iddia etmektedirler. (Buchanan, 1991, 106)

Kamu tercihi teorisyenleri, “kamu yararı” ve “kamu çalışanlarının kamu yararı doğrultusunda hareket edecekleri” yönündeki geleneksel inancı sarsmıştır. (Barry, 1989: 31) (Buchanan, 1991, 1) Onlara göre kamu kuruluşları, sanıldığı gibi toplumun iyiliğini maksimize etmeye çalışan birimler değildir. Kendi çıkarlarını ön plânda tutarlar. Bürokratin amacı, bürosunun büyümesi, hizmet alanının genişlemesi, üretim hacmi ve çeşitliliğinin artması, bütçesinin genişlemesi, büronun sürekliliği, prestij, statü ve maaştır. (Aksoy, 1995: 165) Kamu tercihi teorisi, entelektüel bir çaba olarak kalmamış, bürokrasiye, politikacılara ve devlete karşı tutum ve davranışlarda önemli değişikliklere yol açmıştır.

Diğer taraftan, devletin işlevlerindeki artışla birlikte, devletin gücünün sınırı tartışılmaya başlanmış ve “devlet ne yapmalı” sorusu

yerini, “devlet ne yapabilir” sorusuna bırakmıştır (Drucker, 1993: 61). Yeni dönemde, birçok bilim adamının kafasını karıştıran “kamu malı, özel kişi ya da kuruluşlar tarafından nasıl üretilebilir” sorusu cevaplanmıştır.

Piyasanın egemenliğine ve kamu hizmetlerinin rekabete açılmasına olumlu bakanların yanında, bu konuda farklı düşünceler ileri sürenler de bulunmaktadır. Kamu hizmetlerinin rekabete açılmasına karşı olanlar, genellikle kamu hizmetlerinin bizzat kamu tarafından yürütülmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Buna göre kamu hizmeti ile özel sektör birbirleriyle bağdaşır şeyler değildir; kamu hizmetlerinin rekabete açılması kamu sektöründe derin yaralar açabilir. (Isaac-Henry, 1993: 13)

Bir diğer yaklaşım da, bu iki yaklaşımı dengelemeye çalışan “üçüncü yol” yaklaşımıdır. Bu doğrultuda, “yeni sol”, “yeni orta” ve “üçüncü yol” gibi hareket ve akımlar ortaya çıktı. Örneğin Blair, “Yeni İşçi Partisi” kavramını ortaya attı ve Chancellor Schroeder “yeni orta” sloganı icat ederek 1998’de seçim zaferi kazandı. İşçi Partisi’nin en etkili danışmanlarından ünlü sosyolog Giddens, üçüncü yol kavramını son kitaplarından birinin başlığı olarak kullanmıştır.¹³

Bu yaklaşımda, kamunun geleneksel işlevlerine karşı çıkılmakta ve piyasanın kamu hizmetleri için etkin ve verimli bir araç olduğu kabul edilmektedir. Fakat piyasaya yönelik birtakım çekinceler ileri sürülmekte ve piyasanın başka alternatiflerle dengelenmesi gerektiği savunulmaktadır. Giddens’a göre, (2000: 93), siyasal iktidar, ekonomi ve sivil toplum arasındaki dengenin iyi kurulması

¹³ *Üçüncü Yol: Sosyal Demokrasinin Yenilenmesi (The Third Way The Renewal of Social Democracy, 1998).*

gerekmektedir. Ekonomiyi bütünüyle siyasal iktidarın emrine vermekle, onun denetiminden alıp piyasanın denetimine vermek aynı ölçüde olumsuzluklar doğurur. Buna göre, kamusal hizmetlerin tamamen kamu veya piyasa denetimine bırakılması yanlıştır. Sivil toplumu da işin içine katarak denge sağlanmalıdır.

Kamu hizmetlerinin rekabete açılması, kamu kesimindeki sorunların giderilmesinde bir “reçete” olmasa da, geleneksel yönetim anlayışının ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlardan kurtulmanın ve kamuya daha dinamik bir yapı kazandırmanın başlangıcı olabilir. Kamu organizasyonlarının ve faaliyetlerinin piyasa anlayışına göre yeniden yapılandırılması, kamunun kapasitesinin azalmasından çok, görev ve sorumluluklarının yeniden gözden geçirilmesidir.

Aslında bir hizmetin kamu veya özel sektör tarafından yürütülmesinden daha çok, onun tekel ortamında değil, rekabet ortamında yürütülmesi önemlidir. Artık günümüzde kamusal hizmetler, kamu örgütleri, özel sektör ve üçüncü sektör¹⁴ olmak üzere üçlü bir yapı tarafından yürütülmektedir. Yeni dönemde refah devleti uygulamalarının terk edilerek, kamunun küçültülmesi ile birlikte, kamu tarafından boşaltılan alan, yalnızca özel sektör tarafından değil, üçüncü sektör tarafından da doldurulmaktadır. Tasarı, kamu, özel ve üçüncü sektör dengesini korumaktadır.

Üst Kurullar: İlişkili Kuruluş

Madde 26’da yeni bir kuruluş kavramından bahsedilmektedir.¹⁵ Bilindiği gibi geleneksel

yapıda “bağlı” ve “ilgili” kuruluş şeklinde örgütlenme sözkonusudur. Bunlar 24. ve 25. maddelerde tekrar düzenlenmiş ve korunmuştur. Bunlara “İlişkili” kuruluşlar (m.26) eklenmiştir. İlişkili kuruluşlardan, şu anda farklı alanlarda faaliyette bulunan ve “Üst Kurul” olarak adlandırılan “düzenleyici ve denetleyici kurullar” kastedilmektedir. Tüzel kişiliğe, idarî ve malî özerkliğe sahip oldukları belirtilmiştir. Bu kuruluşların hangi bakanlıkla ilişkilendirileceği, kuruluş kanunlarında gösterilecektir.

Geleneksel anlayışın oldukça dışında ve farklı alanlarda faaliyette bulunmaları, aldığı kararların önemi ve üyelerinin güvenceleri, bu kurulların isimlendirilmesini ve değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu örgütler, ne geleneksel kamu örgütlerine ne de özel sektör veya üçüncü sektör örgütlerine benzetilmektedir. Geleneksel anlayışla ve kavramlarla bu örgütleri izah etmek oldukça zordur.

Kuruluş yasalarının genellikle bağımsızlıklarını vurgulayan hükümler içermesi¹⁶, siyasal iktidarın ve siyasal temsilcilerin etkisi dışında bulunmaları, bağımsız idarî otorite (BİO) olarak adlandırılmalarına yol açmıştır (Gözübüyük ve Tan, 1998). Fakat kuruluş yasalarında yer alan bağımsızlık kavramı, yargı bağımsızlığı gibi, anayasal bir bağımsızlık değildir. Statü itibarıyla özerk, faaliyetlerinde ise bağımsızdırlar.

kuruluşların ilişkili olduğu bakanlık, kuruluş kanununda gösterilir”(m.26).

¹⁶ Örneğin, 2499 sayılı kanuna göre SPK, “kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip” bir kuruldur. “Kurul, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak” kullanma yetkisine sahiptir (m.17). Yine Rekabet Kurulunu düzenleyen 4054 sayılı kanuna göre, “kamu tüzel kişiliğini haiz idarî ve malî özerkliğe sahip” olan Rekabet Kurulu “görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun nihai kararını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez” denilmektedir.

¹⁴ Drucker’e göre (1993), üçüncü sektör ABD’de fiilen en büyük işveren durumundadır.

¹⁵İlişkili kuruluşlar, piyasalara ilişkin düzenleyici ve denetleyici görev yapan, kamu tüzel kişiliği ile idarî ve malî özerkliği haiz, özel kanunla kurulan kuruluşlardır. Bu

Bu kurulların gücü, kurulların oluşum şeklini önemli hâle getirmektedir. Türkiye’de bu kurulların oluşumunda siyasal iktidarın ağırlığı, Batı ülkeleriyle karşılaştırıldığında, daha fazladır. Üyelerin belirlenmesinde öngörülen yöntemler siyasal etkiye açıktır.

Bu kurullar, kendilerine bırakılan alanlarda düzenleme ve denetleme yaparken, kendilerine ait ‘özgün yetki’leri kullanırlar. Bunların kararları hiyerarşik açıdan hiçbir denetime tabi değildir ve bunlar üzerinde vesaayet denetimi de oluşturulamaz. (Erkut, 1998: 129)

Türkiye’deki üst kurullar tüzel kişiliğe sahip olarak düzenlendiklerinden dolayı, kendilerine ait bütçeleri bulunmaktadır. Bu kurulların bir bakanlıkla ilişkilendirilmeleri büyük ölçüde bütçeleri ile ilgili bir durumdur. Fakat bu kurulların tüzel kişilik olarak kurulmasına gerek yoktur. Tüzel kişiliğe sahip olmadan da aynı işlevleri yürütebilirler.

Denetim

Tasarıyla (m.38 ve 39) yepyeni bir denetim anlayışı getirilmektedir. “Mevzuata uygunluk” denetiminin ötesinde “mali” denetim ve “performans” denetimi getirilmektedir. Diğer taraftan, bilgi edinme ve saydamlık gibi ilkeler ve düzenlemeler, kamu yönetiminin denetimine dolaylı da olsa yeni aktörleri katmaktadır.

Performans ölçümünün olmadığı yerde başarı veya başarısızlığı tespit etmek oldukça zordur. Performans değerlendirilmesinin olmadığı yerde değerlendirmeler nesnel ölçülere göre değil, daha ziyade siyasî kararlara göre yapılır. Sonuçların ölçülmesi, başarı ve başarısızlığın tanımlanmasına, yönetiminin kendini düzeltmesine ve hatalarından ders almasına yardımcı olur. (Osborne ve Gaebler, 1993)

Kamuda performans ölçümü ve denetlenmesi oldukça komplekstir. Sonuçları, verimliliği, hizmet kalitesini, vatandaş memnuniyetini ve aynı zamanda hukuka uygunluğu denetlemek gerekmektedir. Değerlendirme yapılırken hizmetin niteliği ve ülkelere içinde bulunduğu koşullar ve dönemler, siyasal iktidarın ideolojik yapısı performans değerlendirmesinde vurguyu etkilemektedir.

Kamusal nitelikteki hizmetlerin ölçülebilirliği konusunda haklı birtakım endişeler bulunmaktadır. Gerçekten de, bazı kamusal hizmetleri ve faaliyetleri girdi/çıkıtı analiziyle değerlendirmek, diğer bir ifadeyle sayısallaştırmak, oldukça zordur. Sağlıklı bir performans değerlendirmesi için kamusal hizmetlerin ölçülebilir hâle getirilmesi, yani “sayısallaştırılma”sı gerekir.

Yeterli performans göstergeleri ve ölçülerinin oluşturulmasında ciddi problemler vardır. Çeşitli ölçüm metotları bulunmaktadır. Ancak bunlardan hangisinin daha başarılı ölçüm yapacağının tespiti zordur. Tüm bunlara bakıldığında olayın oldukça kompleks olduğu görülmektedir. Bu nedenle kamu kesiminde uygulanabilir performans yönetim sisteminin oluşturulması uzun dönemli bir projeyi gerektirmektedir.

Yeni tasarı denetimi iç ve dış denetim şeklinde ikiye ayırmaktadır.

İç Denetim

Geleneksel yaklaşımla ifade edilirse, iç denetim, daha önce teftiş kurulları tarafından yapılan denetimden ziyade, hiyerarşik denetime benzemektedir. Çünkü tasarıya göre (m.40) iç denetim iç denetim elamanları tarafından yapılabileceği gibi, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi yöneticileri tarafından da yapılabilmektedir.

Dış Denetim

Yeni düzenlemede, geleneksel olarak teftiş birimleri tarafından yürütülen denetim, dış denetim olarak adlandırılmakta ve bu denetim yetkisi öncelikle Sayıştay'a verilmektedir. Tasarıya göre (m.40), merkezî idare ve mahallî idarelerin dış denetimi kanunla belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Sayıştay tarafından yapılır veya yaptırılır.

Bu maddeye göre dış denetim sadece Sayıştay tarafından değil, Sayıştay dışındaki birimler tarafından da yapılabilir. Sayıştay dışındaki birimlerin özel kuruluşlar olup olmayacağı konusu tam olarak açık değildir. Bu konuda daha net şeyler söylemek için ileride çıkarılacak düzenlemeleri beklemek gerekmektedir.

Denetimle ilgili önemli sorunların olduğu ve sistemin değişmesi gerektiği söylenebilir. Fakat, denetim faaliyetlerinin tek bir elden yürütülmesi bazı sorunlara yol açabilir. Her şeyden önemlisi, bu reformun dayandığı Yeni Kamu Yönetimi anlayışı, büyük organizasyonlar yerine küçük organizasyonların da-ha etkili çalıştığını varsayar.

Ombudsman: Mahallî İdareler Halk Denetçisi

Kamu yönetimi temel kanununu tasarısı ile, Batı ülkelerinde yaygın olarak bulunan ve Osmanlı'dan esinlenilerek oluşturulduğu iddia edilen, Ombudsman benzeri bir kurum Türk kamu yönetimi sistemine girmektedir.

Bu tür kurumların başarısı, onların oluşum biçimi ile yakından ilgilidir. Eğer sağlıklı bir şekilde oluşturulamaz ve sorunları etkili ve verimli bir şekilde çözemez ise, bu kurumun başarılı olması oldukça zordur.

Mahallî İdareler Halk Denetçisi ile ilgili madde (42) oldukça uzun ve ayrıntılı olma-

sına rağmen, görevleri ile ilgili fazla bilgi bulunmamaktadır.

Fakat, denetim görevi belediyeleri de kapsadığı hâlde, seçiminde belediyelere bir hak tanınmaması, sadece il genel meclisi tarafından seçilmesi doğru değildir. Diğer taraftan seçilme sürelerinin il genel meclisi ile aynı dönemlere denk düşmesi (5'er yıl), her dönem il genel meclisinin kendi ombudsmanını oluşturması gibi bir geleneğe yol açabilir.

Diğer taraftan denetim konusunun teknik bir boyutunun olduğu, belirli bir eğitim düzeyinin gerektiği kabul edilmelidir. Fakat seçimle gelen görevler ile atamayla gelen görevler arasındaki farkı iyi görmek gerekmektedir. Mahallî İdareler Halk Denetçisi seçimle işbaşına geldiği için seçilebilme şartları gevşetilmelidir. Ayrıca bu tür kurumların, gücünü saygınlığından aldığı doğrudur fakat tasarıdaki "toplumda saygınlığı bulunan kişi" yerine sadece "saygın kişi" kavramı daha uygundur.

"Personel Yönetimi" Yerine "İnsan Kaynakları Yönetimi"

Bu tasarıda, birçok alanda olduğu gibi, kamu personel rejimi ile ilgili olarak da önemli yenilikler öngörülmektedir. Bunun göstergelerinden birisi "insan kaynakları yönetimi" kavramının kullanılmasıdır. Bu, Türk kamu yönetimi için yeni bir yaklaşımdır. Özellikle son yirmi yılda Batı ülkelerinin kamu yönetimi yapısı ve işleyişinin yanında, personel sisteminde de önemli gelişmeler meydana geldi. Bu değişikliği ifade etmek için, "personel yönetimi" yerine, orijin itibarıyla özel sektöre ait olan "insan kaynakları yönetimi" kamuda da kullanılmaya başlandı.

46. madde de, kamu hizmetlerinin "memurlar", "işçiler" ve "tam zamanlı veya kısmi

zamanlı çalışan diğer kamu görevlileri' eliyle yürütüleceği öngörülmektedir. İşçi ve memur kavramı mevcut sistemde olmasına rağmen, tam zamanlı veya kısmi zamanlı kamu görevlileri kavramları yeni bir olgudur. Mevcut sistemdeki sözleşmeli personel ve geçici personel yerine tam zamanlı veya kısmi zamanlı çalışan diğer kamu görevlisi kavramı kullanılmaktadır. Fakat birçok konuda olduğu gibi bu konuda da söz söylemek için bu konuyla ilgili düzenlemeleri beklemek gerekmektedir.

Sonuç

Kamu Yönetimi Temel Kanunu tasarısı, birçok konuda önemli yenilikler ve değişiklikler getirmektedir. Fakat bunların önemli bir bölümü ya ilke düzeyindedir ya da çok kısa olarak değinilmiştir. Bu yeni yapılanma ile ilgili daha net düşünceleri ortaya koymak için daha sonraki düzenlemeleri beklemek gerekmektedir.

Bu tasarı, gerekçesinden de anlaşıldığı gibi, Yeni Kamu Yönetimi anlayışı doğrultusunda hazırlanmıştır. Tasarı gerek dil gerek içerik bakımından geleneksel yöntemlerden oldukça farklıdır.

Moderniteden beslenen geleneksel kamu yönetimi, merkeziyetçiliği ve bütünselliği temsil ederken, postmoderniteden beslenen Yeni Kamu Yönetimi, merkeziyetçilik ve bütünselliğe karşı, merkezden kaçışı, çoğulcu-luğu, parçaların ön plâna çıkarılmasını önermektedir.

Kamu yönetiminin içinde bulunduğu sorunlar, büyük çaplı değişimleri gündeme getirmektedir. Fakat büyük değişimler beraberinde büyük sorunları da gündeme getirmektedir. Özellikle bakanlıkları taşra teşkilatı kurabilen ve kuramayan şeklinde ayırmak ve denetim yetkilerini Sayıştay'a devretmek, iki

temel belirsizlik ve muhtemel sorun olarak görülmelidir.

Tasarı ile mahallî idarelere önemli görevler verilmesine rağmen, mahallî idareler yeterli miktarda mali güvenceye kavuşturulamamıştır. Diğer taraftan, mahallî idarelerin denetimi ayrı başlık sistematik olarak düzenlenememiştir. Bu birimlerin mali durumu ve denetimi, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'deki kamu yönetimi reform çalışmaları, Batı ülkelerinde uygulamaya konan Yeni Kamu Yönetimi anlayışı doğrultusunda yapılmaktadır. Yeni kamu yönetim ise işletme yönetimi kavramlarını ve tekniklerini kullanmaktadır. Fakat başka ülkelerin deneyimlerini Türkiye'ye aktarmak, ya da işletme yönetimi tekniklerini kamuya transfer etmek sanıldığı kadar kolay değildir.

Onların şartları farklı bizim şartlarımız farklı, bizim onlardan alacağımız bir şey yoktur söylemine kapılmadan; ülkelerin kendi şartları sonucu oluşan uygulamalarını ve değerlerini de evrensel nitelikte görme tuzağına düşmeden, başka ülkelerin kamu yönetimi ile ilgili deneyimlerinden yararlanmak gerekmektedir.

Aynı şekilde, işletme yönetimi farklı kamu yönetimi farklı, işletme yönetim teknikleri kamu kesiminde kullanılamaz savı da; işletme yönetim teknikleri, hiçbir değişiklik yapmadan, aynen kamuya aktarılabilir kolaylığı da doğru değildir. İşletmelerin geliştirdiği teknikler ve yöntemler, 'dönüştürülerek' kamuya aktarılmalıdır.

Kaynakça

AKSOY, A. Şinasi (1995), "Yeni Sağ ve Kamu Yönetimi", *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri*, Cilt 2, ss. 159-173.

AL, Hamza (2002), *Bilgi Toplumu ve Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi*, Ankara: Bilim Adamı Yayınları.

BARRY, Norman P. (1989), *Yeni Sağ*, Çev., Cevdet Aykan, Ankara: Tisamat.

BUCHANAN, James M. (1991), *Kamu Tercih ve Anayasal İktisat*, Edit. Aytaç Eker, C. Can Aktan, İzmir.

DRUCKER, Peter F. (1993), *Yeni Gerçekler*, Çev., Birtane Karanakçı, 3. Baskı, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

du GAY, Paul (2000), *In Praise of Bureaucracy: Weber, Organization, Ethics*, London: Sage Publications.

ERKUT, Celal (1998), "Bağımsız İdarî Makamlar Müessesesi Açısından Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kısa Bir Değerlendirilmesi", *Bağımsız İdarî Otoriteler*, Edit. İbrahim Ö. Kaboğlu, İstanbul: Alkım Yayınları. ss. 129-134.

ERYILMAZ, Bilal (2000), "Değişim ve İşletme Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar", *Sakarya Ekonomi Dergisi*, Yıl 3, Sayı 12, Ağustos, ss. 29-31.

GIDDENS, Anthony (2000), *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*, Çev., Osman Akınhay, İstanbul: Alfa Yayınları.

GÖZÜBÜYÜK Şeref ve Turgut TAN (1998), *İdare Hukuku*, 1. Cilt, Ankara: Turhan Kitabevi.

HOOD, Christopher (1991), "A Public Management for All Seasons?", *Public Administration*, Vol. 69, Issue 1, pp. 3-19.

HOOD, Christopher (2000), "Paradoxes of Public-Sector Managerialism, Old Public Management and Public Service Bargains", *International Public Management Journal*, Vol. 3, Issue 1, pp. 1-22.

KABOOLIAN, Linda (1998), "The New Public Management: Challenging the Boundaries of the Management vs. Administration Debate", *Public Administration Review*, Vol. 58, Issue 3, pp. 189-193.

LYNN, Laurence E. (1998), "The New Public Management: How to Transform a Theme into a Legacy", *Public Administration Review*, May/Jun, Vol. 58, Issue 3, pp. 231-237.

MINOGUE, Martin (2000), "Should Flawed Models of Public Management be Exported? Issues and Practices", <http://idpm.man.ac.uk/idpm/ppm15.htm>.

OSBORNE, David ve Ted GAEBLER (1993), *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*, A Plume Book, New York.

PETERS, B. Guy (1997), "Policy Transfers Between Government: The Case of Administrative Reform", *West European Politics*, Vol. 20, No 4, Oct., pp. 71-89.

RHODES, R.A.W. (1999), "Traditions and Public Sector Reform: Comparing Britain and Denmark", *Scandinavian Political Studies*, Vol. 22, Issue 4, Dec., pp. 341-370.

Özgürlük ve Devlet

Charles K. Rowley

Özgürlük en temel insanî değerdir. İnsanlığın tarihî tecrübesi bunun böyle olduğunu ve niye böyle olduğunu anlamamıza yetecek kadar acı ve ihtişamlı tecrübelerle doludur. Bunu muhtemelen herkes kabul edecektir ama, özgürlükle devlet arasında nasıj bir ilişki vardır? Tarihin hemen her döneminde özgürlüğe en büyük tehdit olmuş devleti özgürlüğün hizmetkârına dönüştürebilir miyiz? Yoksa bu bir hayal midir? Eğer öyleyse temel değer özgürlükle en yaygın beşeri organizasyon olan devlet arasındaki ilişkiyi, barış ve huzuru yok edecek bir gerilime dönüştürmemeyi nasıl başaracağız? Günümüzün en mühim iktisatçılarından ve siyaset felsefecilerinden Charles Rowley'nin bu can altıcı sorularla ilgili anlam ve feraset yüklü tespit ve açıklamalarını bu kitapta bulacaksınız.

195

LiBeRtE

kitaplığınızda özgürlüğe yer açın...

Finansal Liberalizasyon Üzerine Bir İnceleme

John Williamson-Molly Mahar

Çeşitli ülke deneyimleri, kriz gibi olağanüstü koşullarda liberalizasyon politikalarında birtakım değişiklikler yapılmakla birlikte, bir taraftan ekonomilerde tekrar iyileşme başlaması veya başlamışsa devam etmesi, diğer taraftan dünya ekonomisine entegre olmanın yeniden benzer liberalizasyon politikalarının yürürlüğe konulmasına bağlı olduğunu göstermektedir. Bu durumda ilgili literatürde vurgu yapılan nokta, finansal politikaların makroekonomik çevreden ayrı düşünülmemesi; içeriği zamanlaması ve sıralamasına dikkat edilmesi gerekliliği olmaktadır.

Hayek'in Hukuk ve Adalet Teorisi

Sururi Aktaş

1970'lere kadar egemen sol ve sağ kolektivist akımlar karşısında adeta unutulmaya mahkûm edilen Hayek, 1974'te Nobel İktisat Ödülü'nü aldıktan sonra geç de olsa hakettiği ilgi ve şöhrete kavuşmuş bir filozoftur. Tabii önemli olan Hayek'in şöhrete kavuşması değil, fikirlerinin ekonomik, sosyal ve siyasî hayatın akışı içinde doğrulanmasıdır. Hayek'in temel iddialarının hemen hemen hepsi 1975-2000 yılları arasında yaşanan olaylarla ispatlanmıştır. O yüzden filozof, üzerinde durulmayı hak etmektedir. Bu kitabın konusu olan adalet ve hukukla uğraşan herkes, istese de istemese de, sevse de sevmese de Hayek'e gitmek, ondan yararlanmak veya onunla hesaplaşmak zorundadır.

liberal düşünce

LiBeRtE

Kitaplığımızda Özgürlüğe Yer Açın...